

Er hangt een sfeer van *mogen leren*

Tops en tips

Ze zijn om beurten leerling en meester. De opleiding tot *trainer* laat de deelnemende professionals bij toerbeurt als docent voor de groep staan, en dan weer als cursist feedback geven. Om daarna direct de feedback toe te passen, want in de ervaring beklijft het meest. Doen, reflecteren en bijstellen is de leercirkel.

Het is een zachte herfstochtend als vanuit alle hoeken van het land de deelnemers binnenstromen. Aan de tassen en outdoor kleding herken je de sportmensen. Daarnaast stellen zich twee pedagogisch medewerkers voor, een beleidsmaker, een (kinder)coach, een MBO docent en een boswachter. Een gemêleerd gezelschap met hart voor beweging, natuur en jeugd.

Effectieve opening

Na een kort welkom van de twee trainers Yrsa en Monique, gaan de stoelen aan de kant. De deelnemers staan wat onwennig om een bamboeconstructie in de zaal. De uitleg is kort maar krachtig, het spel wordt in stilte gespeeld. Je ziet de deelnemers om beurten sturen en volgen, verbaasd kijken en dan weer ongeduldig worden. Sommigen beginnen zich ronduit te ergeren, anderen blijven vasthoudend proberen het doel te halen. Op het moment dat het spel stopt, barst het gekakel los. Er wordt gelachen en reacties buitelen over elkaar. Gretig brengt iedereen zijn ervaring in, de toon is gezet.

Monique: 'Dit is een kennismakingsspel, maar ook een oefening die jullie als docent kunnen inzetten om de individuele leerstijlen te observeren.' Na een theoretische uitleg, wordt aan de deelnemers gevraagd letterlijk een stap achteruit te zetten. 'Kijk nu nog eens door de ogen van een docent. Wat gebeurde er net in de kring? Waar moet je als trainer op letten, om dit goed te laten verlopen? En welke leerstijl heb je trouwens zelf?' Ook dit roept veel reactie op. Er wordt levendig gediscussieerd.

Uit eigen ervaring

Tijd om naar buiten te gaan. 'Wat heerlijk dat we zo actief zijn, de hele dag op een stoel kennis opdoen is niets voor mij,' verzucht een deelnemer blij. De groep wordt in tweeën gedeeld en elke groep mag met touwen een spinnenweb tussen de bomen maken. Er volgt een wedstrijdje: welke groep is het eerst door zijn spinnenweb? Ineens is iedereen op en top deelnemer, bloedfanatiek gaat het eraan toe. Tillen, klimmen en kronkelen, en bij de een

gaat dat soepeler dan bij de ander. Tot grote hilariteit binnen de groep. Er wordt dan ook heel wat afgelachen. Voor anderen lijkt het een onmogelijke opdracht. Toch bereikt iedereen de andere kant. 'Wat is toch leuk om te spelen!', roept iemand enthousiast.

Yrsa leidt de nabespreking: 'Wat hebben jullie ontdekt bij dit spel? Waar moet je speciaal op letten om het als begeleider veilig te houden? Bij welke groep kinderen kun je dit spel inzetten, en bij welke niet?' Ieder brengt zijn ideeën in. 'En wat doe je nu met een kind die dit echt niet kan?', vraagt een deelnemster. 'Ik voelde me net ook heel oncomfortabel.' Haar eigen ervaring doet haar beseffen dat niet ieder spel voor iedereen weggelegd is. Van alle kanten worden suggesties aangedragen, het is duidelijk dat we hier met professionals te maken hebben.

Eén spel, tig varianten

Dan mogen de deelnemers zelf een spel verzinnen. Monique en Yrsa lopen met de groep naar een stapel stokken. Ze vragen de deelnemers om per duo een opdracht te bedenken met twee stokken, en de groep het spel laten doen. Een deelnemer: 'Bizar dat er met zeven duo's ook zeven hartstikke leuke verschillende spelen uitkomen. Hoe simpel kan het zijn?'

Monique: 'Dat is precies waar het om gaat: je haalt uit de spelmap van Natuursprong één spel, maar je kan daar zelf, in de natuur waar je op dat moment bent, je eigen variant op verzinnen. En wat dacht je van nat weer bijvoorbeeld. Dat vraagt vaak, uit veiligheidsredenen, om aanpassingen.' Yrsa maakt de kanttekening dat in elk spel wel een uitdaging mag zitten, maar dat het niet om presteren of winnen gaat. 'Bij Natuursprong staat immers het speelplezier en de natuurbeleving voorop.' Voor een sportleraar van het CIOS wel wennen: 'Onze insteek is over het algemeen vooral competitief, dat is dus schakelen.'

Kwetsbaar opstellen

Later in de training volgen blokken didactiek. Met simpele opdrachten wordt het uitleggen en begeleiden van een spel geoefend. Om beurten gaan deelnemers voor de groep staan. 'Hoe vond je het zelf gaan?', is steevast de eerste vraag in de nabespreking. En dan mag ook de groep reageren. Er wordt een structuur van *tops* en *tips* ingevoerd. 'We beginnen met een compliment, de *top*. En dan volgt een handreiking voor een verbetering, de *tip*.'

Het lijkt wel of de cursisten al maanden met elkaar optrekken. Eerlijk en open geven ze elkaar feedback, illustratief voor de veiligheid die Monique en Yrsa weten te creëren. Opvallend is ook hoe graag iedereen in de rol van trainer stapt, zo eng als sommigen het ook vinden. 'Ik heb nog nooit voor een groep gestaan. En aangezien het net niet zo best ging, hoor ik graag wat ik kan verbeteren.' Deze deelnemer durft zich kwetsbaar op te stellen en blijkt gedurende de training enorm veel progressie te maken.

Meteen toepassen

Een werkvorm waar alle deelnemers enthousiast over zijn is het zogenaamde *micro teaching*. Daarvoor worden de deelnemers in twee groepen verdeeld. Per groep wordt in een parallelle sessie een spel gespeeld, geleid door één van de deelnemers. De cursisten mogen evalueren, en geven de lesgever één tip en één top. De groep wisselt hierna van veld. De lesgevers geven nog een keer dezelfde les, nu aan de andere groep. Zo kunnen ze het geleerde direct in praktijk brengen. 'Daarstraks vertelde ik de groep wat ze moesten doen, nu liet ik het zien door het voor te doen. Deze *tip* werkt echt! Ik merk goed het verschil.'

In de *train de trainer* gaat het nog een stapje verder. De 'meester' krijgt dan ook een procesbegeleider. Deze deelnemer mag de docent tijdens zijn oefenles coachend bijsturen. Een oefening binnen een oefening. 'Heel spannend hoor, om in een proces in te grijpen. Ik zag dat hij beter op een andere plek kon gaan staan voor de uitleg, maar hoe kon ik dat subtiel aangeven?', aldus een deelnemer. Yrsa en Monique gaan uitgebreid in op de *do's* en *don'ts* van coaching. En dan wordt de les nog een keer gegeven. Er hangt een sfeer van *mogen leren*.

Persoonlijke groei

In de avondsessie van de *train de trainer* vindt de verdiepingsslag plaats. 'Heel bijzonder dat we om beurten uitgenodigd werden om ons persoonlijke verhaal te delen. Het liet me vandaag beter functioneren, alsof ik nu meer mag zijn wie ik ben. Ik voel me veel vrijer voor de groep,' aldus een deelnemer op dag twee van de *train de trainer*. Ze straalt helemaal.

Bij de ceremoniële afsluiting van de training mogen de deelnemers terugblikken en de stand van zaken opmaken. Een plechtig moment, waarop Monique ieder op een warme wijze persoonlijk toespreekt. Twee deelnemers worden voorlopig aan een buddy gekoppeld, een ervaren docent, om nog wat meer te kunnen oefenen. 'Het gaat om het ervaren van zelfvertrouwen en plezier. Niet iedereen leert even snel. Soms is het beter nog wat langer *tips* en *tops* te verzamelen, alvorens zelfstandig de arena in te gaan.' De deelnemers die het betreft zijn zelf ook blij met deze oplossing. Anderen popelen al. 'Nou en of. Ik heb zin om meteen met Natuursprong aan de slag te gaan!' Al met al gaat iedereen tevreden huiswaarts.